

dr hab. Ireneusz M. Światała, prof. UP
Instytut Pedagogiki Specjalnej, Szkolnej
i Kształcenia Nauczycieli
Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kraków, 25.05.2022 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Klaudii Kubowicz na temat:

Nauka Jana Pawła II o sporcie jako pomoc w integralnym wychowaniu dzieci w rodzinie, napisanej pod kierunkiem Ks. prof. dra. hab. Andrzeja Zwolińskiego

przewidzianej do obrony

w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie

(Wydział Nauk Społecznych)

Praca doktorska Pani mgr Klaudii Kubowicz na temat: **Nauka Jana Pawła II o sporcie jako pomoc w integralnym wychowaniu dzieci w rodzinie** skłania do refleksji jak istotne ma znaczenie sport, ale i każda aktywność fizyczna dla zdrowia człowieka. „Sport i wychowanie fizyczne mają ogromne znaczenie w procesie kształtowania osobowości dzieci i młodzieży” (s. 5).

Rodzina jest naturalnym środowiskiem życia, rozwoju oraz wychowania dziecka. Pozbawienie dzieci tego środowiska powoduje w rozwoju oraz wychowaniu młodzieży wiele zaburzeń, dlatego ważna jest pomoc rodziców a także szeroko rozumiane wsparcie. To właśnie w rodzinie dziecko nie tylko uczy się chodzić czy wykonywać podstawowe czynności, ale także podejmuje pierwsze ćwiczenia, nabywa umiejętności pod nadzorem swoich Rodziców. Te niepozorne, ale jakże ważne (z punktu widzenia ontogenetycznego) działania ukazują nam, że człowiek od samego początku podejmuje aktywność, która go usprawnia. W ramach dalszych etapów rozwoju dziecko, a później i młodzież uczestniczą w wielu zajęciach sportowych czy zajęciach sportowo-rekreacyjnych. Zajęcia te są integralnym elementem procesu edukacji, poczynając od

przedszkola poprzez poszczególne etapy kształcenia ustawicznego. Dokonuje się to już pod okiem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, która umiejętnie dobiera zajęcia sportowe do możliwości i potrzeb ucznia. Także zajęcia pozalekcyjne, a więc dodatkowe i dobrowolne często wybierane są jako zajęcia sportowe. To pozwala nie tylko na specjalistyczne ćwiczenia w danej dyscyplinie, ale i często prowadzi do udziału w zawodach, olimpiadach sportowych i osiągnięcia wysokich miejsc. Tak więc zajęcia sportowe stanowią integralny element wychowania i edukacji przedszkolnej, szkolnej czy uniwersyteckiej. Doskonale ten element integralnego wychowania dostrzegł św. Jan Bosko czy wielu innych, którzy tworząc oratoria dla dzieci i młodzieży propagowali sport, przez który trafiali do serca i umysłów wielu młodych ludzi. Także Wielki Polak, Papież św. Jan Paweł II w ogromnej spuściźnie jaką pozostawił, kierował swoje przesłanie do każdego spotkanego człowieka w jego konkretnej sytuacji życiowej, a w tej grupie szczególne miejsce zajmowali sportowcy. W Jubileuszowym roku 2000 nakreślił choćby i takie przesłanie:

„... dziękuję Bogu za tę moc ducha, dzięki której podejmujecie na co dzień pracę nad sobą, pokonujecie własną słabość, aby w szlachetnej rywalizacji sięgać po laury w różnych dyscyplinach sportu. Wasz wytrwały wysiłek i radość ze zwycięstwa nabiera znaczenia symbolu, do którego może odwołać się każdy człowiek pragnący duchowo wzrastać, a szczególnie chrześcijanin, który - jak pisze św. Paweł - w „dobrych zawodach występuje”, aby ukończywszy bieg życia, otrzymać z rąk Chrystusa „wieniec sprawiedliwości” (por. 2 Tm 4, 6-7). Niech Bóg wam błogosławi w tym niezwykłym dawaniu świadectwa”¹. Papież Polak dostrzegał zatem wielkie możliwości jakie niesie uprawianie sportu. Papież wskazuje na walory jakie niesie sport, a dokładnie: „poczucie braterstwa, wielkoduszność, uczciwość i szacunek dla ciała (...) przyczyniają się do budowania społeczeństwa, gdzie miejsce antagonizmów zajmuje sportowa rywalizacja, gdzie wyżej ceni się spotkanie niż konflikt, uczciwe współzawodnictwo niż zawziętą konfrontację. Tak pojmowany sport nie jest celem, ale środkiem: może się stać czynnikiem współtworzącym cywilizację i służącym prawdziwej rozrywce,

---

¹ <http://www.sport.episkopat.pl/dokumenty/?type=j&id=13>, dostęp z dn. 23.05.2022 r.

pobudzającym ludzi, by ujawniali swe najlepsze strony, a unikali wszystkiego, co może zagrażać lub wyrządzać poważane szkody im samym lub innym².

To pewnie dlatego niemal w każdym kraju gdzie dominuje religia katolicka są duszpasterze sportu, którzy wspierają człowieka w jego integralnym rozwoju.

Słusznie ujmuje Doktorantka w recenzowanej dysertacji, iż „problematyka sportu i wychowania w kontekście nauki Jana Pawła II, realizowanego w rodzinach jest szczególnie cenna i potrzebna w dobie współczesnego chaosu w świecie wartości i zawirowań wokół podstawowej grupy społecznej, jaką jest wspólnota rodzinna” (s. 6).

Sport odgrywa ogromną rolę w kształceniu oraz rozwoju każdego człowieka – sport to podstawa dobrego zdrowia – sport wydłuża życie – sport zapewnia człowiekowi lepsze samopoczucie. Jak podaje doktorantka: „Sport uprawiany w rodzinie stwarza także różne okazje do uczenia się pokoju i tolerancji względem innych” (s. 9).

Recenzowana praca ma typową strukturę i tworzy spójną oraz logiczną całość. Składa się: ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia oraz bardzo bogatej bibliografii.

Autorka w dysertacji zamieściła wykresy (14), praca opatrzona jest dużą ilością cytatów (345).

Pod względem formalnym praca doktorska Pani mgr Klaudii Kubowicz jest należycie skonstruowana. Wpisuje się w obszar socjologii, a także i pedagogiki sportu.

Celem rozprawy po części jest ukazanie związków nauk o sporcie z naukami o wychowaniu. Przedstawiona zostaje relacja pomiędzy sportem i pedagogiką³.

Metodę jaką użyła Autorka w swojej pracy to krytyczna analiza tekstów źródłowych. Zwraca szczególną uwagę na wypowiedzi oraz opinie różnych sportowców, którzy spotkali się Janem Pawłem II.

Kolejność przedstawionych rozdziałów stanowi spójną i logicznie uporządkowaną całość.

---

² tamże.

³ Por. J. Nowocień, Pedagogika sportu, AWF Warszawa 2019.

W rozdziale pierwszym: pt. **Jan Paweł II o sporcie**, Autorka przedstawia świadectwo aktywności sportowej Jana Pawła II, różne i liczne spotkania ze sportowcami z całego świata.

W rozdziale drugim: pt. **Główne idee Jana Pawła II w integralnej wizji wychowania poprzez sport**, Doktorantka ukazuje jaki wpływ ma sport na zdrowie oraz sprawność fizyczną w życiu każdego człowieka.

W rozdziale trzecim: pt. **Koncepcje wychowania rodzinnego**, przedstawione są syntetycznie podstawowe obowiązki wychowawcze rodziców. Autorka zwraca uwagę bardzo ogólnie na rodzinę jako podstawową formę życia społecznego.

W rozdziale czwartym: pt. **Rola aktywności fizycznej i uprawiania sportu w wychowaniu w rodzinie**, Doktorantka próbuje scharakteryzować jak ważna jest aktywność ruchowa dla zdrowia każdego człowieka. Zwraca uwagę na stan fizyczny dzieci i młodzieży.

W rozdziale piątym: pt. **Nauka Jana Pawła II o sporcie podstawą rodzinnej pedagogiki wychowania fizycznego**, prezentowana jest personalistyczna wizja dziecka oraz troska o jego integralny rozwój. Fragmentarycznie zostaje przedstawiona koncepcja personalizmu.

Jan Paweł II, jak sportowiec dostrzegał wykorzystując osobiste doświadczenia: jak sport wzmacnia integralny rozwój człowieka. Nie tylko sam uprawiał sport, ale także poprzez duszpasterstwo młodzieży propagował jego walory.

Jan Paweł II wielokrotnie spotykał się także ze sportowcami o czym wspomina Doktorantka w pierwszym rozdziale. Pewien niedosyt budzi wyakcentowanie wpływu osoby, nauczania Jana Pawła II na sportowców. Jak obserwujemy różne dyscypliny sportowe, wielu zawodników często czyni znak krzyża św. rozpoczynając rywalizację. Mają w swoich zespołach także i księży. Uczestniczą także w nabożeństwach. Czy pod wpływem tych spotkań, katechez i listów skierowanych do sportowców pojawiły się jakieś punkty zwrotne w ich życiu w formie świadectw? Warto byłoby także bardziej wyakcentować praktyczne znaczenie Głównych Idei nauczania Jana Pawła II. Mamy wiele szkół, które noszą imię Jana Pawła II. Czy także integralne wychowanie poprzez

sport jest istotnym czynnikiem, które wpisuje się w misję takiej szkoły. Także pewien niedosyt budzi ukazanie duszpasterstwa sportu, (które w każdej diecezji w Polsce funkcjonuje) na ile propagowane jest nauczanie Papieża Polaka. Ciekawym pomysłem byłoby wyakcentowanie walorów praktycznych omawianej dysertacji w postaci konkretnych wskazówek wyciągniętych z nauczania Jana Pawła II jako podstawa rodzinnej pedagogiki wychowania fizycznego. Szczególnie dzisiaj, kiedy obserwujemy brak pomysłu na zagospodarowanie wolnego czasu, słabnące relacje wewnątrzrodzinne to okazuje się, że sport, zajęcia sportowe w rodzinie mogą stać się istotnym czynnikiem łączącym te więzi.

Nakreślone podpowiedzi uwzględnione przy oddaniu pracy do druku mogą wzmocnić walor praktyczny omawianej dysertacji.

Konkluzja: mam przekonanie, że napisana pod kierunkiem Ks. prof. dr. hab. Andrzeja Zwolińskiego dysertacja doktorska Pani mgr Klaudii Kubowicz pt. **Nauka Jana Pawła II o sporcie jako pomoc w integralnym wychowaniu dzieci w rodzinie**, jest pracą wartościową poznawczo, jak również nowatorską. Doktorantka opracowała podjęty przez siebie temat. Jest również przedsięwzięciem ważnym społecznie. Jak stwierdza Autorka: (...) można śmiało stwierdzić, że sport jest dziedziną życia, która ma ogromny wpływ na wychowanie młodego człowieka, a tym samym na jego życie, wybory i postawy (s. 135-136).

Na tej podstawie stwierdzam, iż recenzowana rozprawa doktorska Pani magister **Klaudii Klubowicz, pt. Nauka Jana Pawła II o sporcie jako pomoc w integralnym wychowaniu dzieci w rodzinie, napisana pod kierunkiem naukowym Ks. prof. dra. hab. Andrzeja Zwolińskiego** spełnia warunki określone w art. 13.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65 poz. 595 z późn. zmianami) i w związku z tym wnioskuję o dopuszczenie magister **Klaudii Klubowicz** do dalszych etapów wszczętego przewodu doktorskiego i umożliwienie Jej publicznej obrony.

dr hab. Ireneusz M. Światała, prof. UP

